

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
Katedra pedagogiky
PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
Posudek vedoucí práce

Předkladatelka práce: Štěpánka Frousová
Studijní program: Předškolní a mimoškolní pedagogika
Studijní obor: Učitelství pro mateřské školy
Název práce: Dítě s poruchami binokulárního vidění v mateřské škole
Vedoucí práce: Mgr. Šárka Káňová, Ph.D.
Oponent práce: doc. PaedDr. Marie Kocurová, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE A JEHO NAPLNĚNÍ

Předložená bakalářská práce se věnuje problematice předškolního vzdělávání a poskytování přidružené speciálně pedagogické podpory dětem s poruchami binokulárního vidění. To se částečně odráží ve formulaci cíle práce, nicméně s ohledem na omezený výzkumný vzorek příliš široce uchopený („... *analyzovat specializovanou péči při poruchách binokulárního vidění*“). V práci též chybí důkladná konceptualizace uvedeného výzkumného problému a následně výzkumného cíle, to se dále odráží v kvalitě provedeného výzkumného šetření, respektive dat, která se autorce podařilo vytěžit. Studentka nereagovala na opakované apely vedoucí práce formulaci zúžit, resp. zahrnout fakt, že půjde o jednoduchou sondu ve vybraném zařízení. Cíl práce tak bylo možno naplnit jen částečně.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Autorka reflektovala potřebu práci rozčlenit na část věnující se teoretickým východiskům a na část věnující se výzkumnému šetření, včetně metodologie a předložení výsledků jí provedené jednoduché výzkumné sondy. Při zběžném prohlédnutí obsahu je patrné, že jednotlivé kapitoly jsou členěny logicky, přehledně a směřují od obecného ke konkrétnímu. Při detailním prostudování však zjišťujeme, že některé kapitoly jsou nadbytečné, např. kap. 4.1. Možnosti předškolního vzdělávání dětí s poruchami binokulárního vidění v mateřské škole pro práci výzkumného charakteru nevhodně používá kondicionál a nastiňuje, co by chtěla dělat v rámci praktické části na místo toho, aby se věnovala možnostem vzdělávání těchto dětí a na základě studia odborné literatury je definovala. Kapitola 4.1. je tak kapitolou o jedné větě! Další kapitoly 4.1.1, 4.1.2 a 4.1.3 by naopak zasloužily mnohem větší pozornost a bývalo by bylo dobré, kdyby je autorka opřela o relevantní odborné zdroje.

Autorčin text bez opory o dostupné odborné zdroje působí jako prostý popis vytvořený patrně na základě osobní zkušenosti, navíc místy s viditelnými subjektivními soudy, např. v kap. 4.2 „... *Pro děti je to občas dlouhé a unavující, potřebovaly by určitou část na ortoptických a pleoptických přístrojích, poté se odreagovat a potom pokračovat.*“

Celkový počet odborných zdrojů, ze kterých autorka čerpala je spíše omezený (13 titulů). I to bylo dost možná důvodem, proč se autorka často uchylovala k textu vystaveném na základě vlastní zkušenosti a k textu spíše popisujícím, jak se věci mají, než co je jejich podstatou a o jaká teoretická východiska se opírají. Tyto nepřesné soudy mohly vést k tomu, že v textu je mnoho

nepřesných nebo neúplných definic odborných pojmů. Autorka se v práci pokouší o kompilaci jí dostupné odborné literatury, text však na sebe na mnohých místech jen velmi obtížně navazuje a je nesourodý. Místy si autorka protiřečí.

Mé připomínky k obsahu jsou následující:

- Autorku v této souvislosti prosím o vysvětlení pojmů zraková vada, zrakové oslabení a zrakové postižení, se kterým v textu pracuje jako se synonymy (kap. 1.3).
- V kapitole věnující se vývoji binokulárního vidění (str. 11) popisuje pouze jednoduché binokulární vidění. V kapitole se objevují pasáže bez odkazů na zdroje, ze kterých bylo čerpáno. V souvislosti s poruchami binokulárního vidění autorka nezmiňuje narušení jednotlivých zrakových funkcí. Zmiňuje pouze 2 poruchy – strabismus a amblyopii, opominuta zůstává anomální retinální korespondence. V další větě se o této skupině poruch zmiňuje pouze jako o jedné poruše a hovoří o možnostech léčby a vyléčení. V odborných kruzích se nicméně používá pojmů reedukace a vycvičení šilhavého či tupozrakého oka, které neprovádí lékař, ale specializovaná zdravotní sestra - ortoptistka.
- Na str. 12 bylo autorčiným záměrem popsat podstatu pleoptických a ortoptických cvičení. Bohužel však jde o nesourodý a stylisticky nesprávně sepsaný text. Popisuje, jak cvičení probíhají, co dítě dělá, zcela však chybí vysvětlení podstaty této činnosti! To je stručně provedeno až následně v kapitole 2.4.
- *V textu nejsou zřetelně odlišeny diagnostické přístroje (kamera Plusoptix) od přístrojů sloužících k nápravě jak formou neoptických a ortoptických cvičení a není vysvětleno, v čem se tyto od sebe liší. Navíc i výčet uvedených přístrojů není vyčerpávající.*
- *Na str. 16 autorka odkazuje na starou, již neplatnou legislativu a podzákonná opatření.*
- *V kapitole 3.3. (str. 16) chybí jakýkoliv odkaz! Celá kapitola jen velmi stručná a obecná. Postrádám detailnější popis screeningu zrakových vad.*
- *V kap. 4.2 nazvané Funkce denního stacionáře, aniž by bylo zařízení předtím jakkoliv popsáno ... od autorky bych očekávala, že v teoretické části své práce popíše typ zařízení denní stacionář vytvořený specificky pro skupinu dětí s poruchami binokulárního vidění, kolik takových zařízení v ČR je, zda jde o obvyklou praxi nebo spíše o ojedinělý projekt. Autorka se však pouští do „pouhého“ popisu konkrétního opatření. V další pasáži téže kapitoly se autorka náhle se věnuje popisu logopedické intervence slovy „V rámci logopedie dělá paní asistentka s dětmi ve třídě sluchovou a zrakovou diferenciaci ...“*
- *Autorka v textu zmiňuje výraz oční ambulanci v souvislosti s reedukací poruch binokulárního vidění. Má skutečně na mysli oční ambulanci. Je tomu skutečně tak, že speciální ortoptická a neoptická cvičení provádí lékař?*

Kapitola věnující se metodologickým východiskům je logická a podle zařazených názvů jejích dílčích částí poskytuje čtenáři prostor dobře porozumět okolnostem provádění výzkumného šetření. To, co ovšem chybí je řádná konceptualizace výzkumného problému a operacionalizace cílů práce. Již v tomto bodě, pokud by byla provedena, by autorka dospěla k názoru, že cíl byl stanoven příliš obšírně. Protože konceptualizace výzkumného problému a následná operacionalizace cílů práce provedeny nebyly, není známo, z čeho autorka vycházela při tvorbě otázek do rozhovoru. V souvislosti s používanými metodami autorka zmiňuje vedení polostrukturovaných rozhovorů vedených s rodiči, na základě nichž vytvořila kazuistiky vybraných

dětí. V textu práce nicméně popisuje i pozorování, které však samo o sobě nebylo autorkou bráno jako výzkumná metoda.

Kapitola věnující se výsledkům je členěna na dvě. Autorka se kromě výsledků k předpokládaným rozhovorům vedeným s rodiči dětí nepochopitelně věnuje i interpretaci „výsledků výzkumného šetření v pedagogické oblasti“. Tyto patrně vzešly s rozhovorů realizovanými s učiteli, aniž by tato metoda, resp. cílová skupina respondentů byla jakkoliv zmíněna v kapitole Metodologie. Zároveň není známo, na základě čeho (chybějící konceptualizace) tvořila autorka práce pro rozhovor s učiteli výzkumné otázky. Výsledky rozhovorů s rodiči jsou představeny skrze kazuistiky 4 dětí navštěvujících mateřskou školu. Rovněž není známa logika tvorby výzkumných otázek, které byly předmětem autorčina rozhovoru s rodiči dětí. Na závěr každého odstavce u jednotlivě představených kazuistik autorka, vcelku nadbytečně, uvádí poznámku o vlastní analýze a roku provedení. V kazuistikách autorka místy uvádí vlastní příspěvek. Veskrze však jde o subjektivní soudy, ve většině případů neoborného, nepodloženého charakteru a nevhodně formulované v tzv. ich formě.

Název kapitoly 6.3 deklaruje důležitou kapitolu „Shrnutí výsledků“. Právě proto by mělo jít o kapitolu 7, nikoliv dílčí 6.3. Svým obsahem i rozsahem však kapitola neodpovídá shrnutí výsledků! Postrádám shrnutí jednotlivých tematických oblastí probraných s rodiči v realizovaných rozhovorech, dále pak postrádám vyjádření se k naplnění deklarovaného cíle práce! Práce je standardně uzavřena kapitolou Závěr.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Předložená bakalářská práce splňuje pouze základní požadavky na formální podobu práce. Autorka práci vypracovala do požadované standardizované šablony. Celkově měla být formální podobě práce věnována větší pozornost a studentčin pečlivější přístup.

- V textu je patrné velké množství neobratných či pro akademický text nepřijatelných formulací (ich forma, psaní v kondicionálu, aj.) Např.: v kap. 1: „Pokusit se popsat problematiku zrakového postižení a jeho podporu“, v kapitole 4.2 „...Dříve se říkalo, že to je speciální třída, v současnosti se říká, že to je třída s upraveným vzdělávacím programem“, není přitom známo, odkud autorka čerpá.
- Text trpí i četnými gramatickými chybami, např. v kap. 4.2 „Rodiče však byli pečlivý“, „... u kterých standartních činností ...“, aj.
- Text kapitol, které vznikly na základě kompilace odborných zdrojů, na sebe nenavazuje, je vytržen z kontextu, vážne jeho skladba, patrné jsou nepravé větné vazby, užití nesprávných pádů, časté opakování slov (např. slovo „rozvoj“ na str. 8 nebo v kap. 4.2 „Děti se zrakovými funkcemi v pásmu slabozrakosti (vizus 0,3 a horší) dobře kompenzovaná, ale progresivní vada.“

Autorka se snažila pracovat s odbornými zdroji, na které měla v úmyslu odkazovat ve shodě s Harvardským způsobem odkazování. Odkazování v textu je však těžkopádné, při finální kontrole se autorce nepodařilo odstranit prohřešky typu „Dle (Květoňová, 2000) na místo Dle Květoňové (2000). Některé doslovné citace zůstaly bez čísla stránky (str. 14). Problémy se objevily i v seznamu použitých zdrojů. Rok vydání publikace je však v případě některých zdrojů uváděn na nesprávném místě. Rovněž tak není zcela správně odkazováno na použité elektronické zdroje. U některých publikací je na místo vydání publikace uvedeno rozpětí, kdy trval projekt, v rámci něhož publikace vznikla. Jinde chybí některé povinné údaje, například, kdy autorka z publikace citovala.

Autorka v textu pracovala se zkratkami, ty však při jejich prvním užití nikterak nevysvětluje (například K = kazuistika).

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE

Předložená bakalářská práce měla za cíl *analyzovat specializovanou péči při poruchách binokulárního vidění*, ovšem pouze ve vybraném speciálně pedagogickém zařízení. Autorka si téma sama vybrala a na základě svých praktických zkušeností a projevila zájem se mu intenzivně věnovat. To se také dělo, nicméně přímý kontakt s prostředím, ve kterém šetření probíhalo, bylo přerušeno autorčinou zahraniční stáží, která ji jistě velmi obohatila. Nutno vyzdvihnout, že autorka se pokusila na práci pracovat i ze zahraničí navzdory tomu, že její podmínky byly ztížené.

Částečně se tento fakt podepsal na dostupnosti české odborné literatury, ale především na závěrečných úpravách formální podoby práce. Roli hrála i časová tíseň. Autorce se bohužel nepodařilo reagovat na důkladnou zpětnou vazbu a detailní korekturu, které se jí před odevzdáním dostalo.

Práce se nachází na hranici přijatelnosti, nicméně i přes mnohé výhrady uvedené výše ji doporučuji k obhajobě.

Navrhuji předběžné hodnocení

DOBŘE

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY

- Autorku prosím, ať se vyjádří ke komentářům uvedeným výše.

V Plzni dne: 2. 9. 2018

Mgr. Šárka Káňová, Ph.D.